

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy eszám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhely az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések és előfizetési pénzek küldendők.

A Berliu ut.

(P. C.) A jövő hó elején ő Felsőge Goluchowski gróf külügyminiszter kíséretében Berlinbe utazik s ezzel egy jelentőséggel teljes manifesztáció előtt állunk, mely az egész világ szeméi elé vezeti azt a tényt, hogy a német — osztrák — magyar szövetség változatlanul s zavartalanul folyton folyvást fennáll. Öreg királyunk ez utazásának, mint megbízható jelentésekből kitűnik, nincsenek politikai indokai. Ferencz József a német császárnak két látogatását nem viszonzozhatta eddig, a második látogatásra egy nagyon gyászos esemény nyújtott alkalmat! s a vizszozásra május 6-át választotta, azt a napot, melyen a német trónörökös nagykorúsítják. Királyunk nem akarta ezt az alkalmat elszalasztani, hogy a német trónörökös és az egész Hohenzollern ház iránt érzett baráti vonzalmának és törhetlen hűségének jelét adja e nagyfontosságú napon. Ámde a baráti vonzalmaknak ez a nyilvánítása Habsburg és Hohenzollern közt magában véve is oly esemény, melytől a politikai fontosságot, főleg a jelen politikai konstellációk mellett, megtagadni nem lehet. A külföld, amennyiben e konstellációk mellett figyelembe veendő, egyszerűen tudomásul fogja venni ezt a tényt anélkül, hogy bárhova irányzott tüntetésre gondolna.

Ami a belföldet s különösen a monar-

chia két államát illeti, azok politikai tényezői az uralkodóknak ebből a közvetlen gyorsasággal kitűzött találkozásából a legkülönbözőbb következtetéseket s tanulságokat vonhatják le. Magyarországon a királynak ez az utazása, mely közvetlen a delegációk összejövele előtt történik, nagy meglepetést idéz elő, mert minden külügyminiszteri exposénál érthetőbben ismerteti az Ausztria-Magyarország külpolitikáját, mely törhetlenül ragaszkodik a három hatalomnak évtizedek óta fennálló szövetségéhez. Másfelől Magyarország az uralkodók e találkozásában annak bizonyítékát látja, hogy ez a szövetség az idők folyamán egyik félre nézve sem veszített értékéből semmit. Végül Magyarország ezt az utazást kezességnek tekinti arra nézve, hogy ez a nemzetközi szövetség nem fog ismét oly módon megzavartatni, mint annak idején Ausztriában Badeni kormányzása alatt történt. Magyarország ápolja ezt a szövetséget, öle telhető nagy áldozatokat hoz érte s nem akarja tűrni, hogy könnyelmű kísérletezésekkel zavarják s kérdéssé tegyék azt.

Ausztriában a heves vérű cseh politikusoknak végre be kell látniuk, hogy hiába kaczérkodnak Oroszországgal s hogy pánorosz velleitásaik alkalmasak oly áramlatok előidézésére, melyekért a felelősséget nem viselhetik. Magyarország is mélyen át érzi ugyan, hogy a jó viszony Oroszországgal jótétemény Ausztria — Magyar-

országra nézve és az európai béke biztosítását jelenti; de tudja azt is, hogy a szilárd szövetség Németországgal reánk nézve olyan politikai és közgazdasági fontossággal bír, melyet az osztrák politikusok nem mindig s nem elég alaposan tudnak méltányolni.

Mi Magyarok áldásunkkal kísérjük ő Felsőge-t Berlinbe, mert tudjuk, hogy ő Felsőge az államok szövetségének érdekeit veszi tekintetbe, midőn ezt a szövetséget ápolja és erősíti s midőn a két uralkodó Berlinben ismét baráti jobbot nyújt egymásnak, Magyarország a legnagyobb lelkesedéssel áll királya oldalán s mélyen érzett örömmel áldja a rég bevált szövetség megerősítését és megszilárdítását.

Politikai kilátások.

Állandoan tartja magát a sajtóban az a hír, hogy a képviselő választások még az ősz folytán meglesznek. Ezen idő előtti választásra ugyan közvetlen ok nincs, de a kik ezen hírt kolportálják, talán jobban ismerik, mint a nagy közönség azon mőljebben fekvő okokat, mely a választás elrendelését szükségessé teszik. Természetesen ezzel kapcsolatosan megindultak a kombinációk a jövő párt alakulásokra nézve ezek ugyancsak nem valami rózsás színben látják a helyzetet. E szerint:

A néppártnak csak ki kell nyújtani kezét, hogy az érett gyümölcsöket leszakaszsa. A nemzeti párt, mint önálló párt megszűnt létezni, a szélsőbal két frakciója egymás becsületét rontja a nép szemé-

TÁRGZA.

Az ideál.

1839-ben Lablache, a híres énekes Londonban tartózkodott. Egy este kényelmesen sétált fel s alá szobájában, ábrándozva hegedűjén, melyet művészileg kezelt; oly annyira elmerült játékába, hogy egy ifju beléptét nem is vette észre, ezt azonban ez legkevésbé sem látszott zavarni, mert bele vetve magát egy zsőlőbe figyelemmel hallgatta a mester játékát. Jó ideig voltak így együtt az játszó, emez hallgatva, midőn Lablache ábrándjai lassanként egy olasz dallamba olvadtak át, ekkor az ifju elragadtatva így kiáltott fel:

— Bravó, bravó mester!

Lablache csak most vette észre és rémülten feléje fordult, de arca rögtön derült és barátságos lett. Őn az, Giovanni, szolt kezét nyújtva, alig ismertem meg, oly sápadt, szeméi bágyadtak, ma éjszaka alig ha pihent Morpheusz karjai között?

Az így megszólított ifju elpirult, mint egy 14 éves leányka, pedig már 20 évesnek látszott; szőke hajjal, két szemekkel, deli alakkal, egyike Olaszország legcsábítóbb s leggazdagabb nemeseinek.

Giovanni herceg Lablache egyik tanítványa volt.

— De hát mi baja? folytatá vallatását a mester, beteg ön? Ah! vagy szolt mosolyogva, nem

birt megbirkózni az általam feladott szolfeggiákkal, előre felmentem, — vagy talán örökölt még egy pár milliót, s most nem tudja módját azok elköltsének.

— Mindebből semmi, felelt Giovanni ábrándosan.

— No, de hogy unatkozik, azt mégis látom — ön, Olaszország leggazdagabb nemese, ön, ki még a korban él, melyben csak kívánnunk kell, hogy minden mienk legyen.

— A gazdagság számomra nem az örömök forrása: — Az istenért, ön szerelmes?

— Én? mikép jutnék én ahhoz? nem keresek társaságot, nem ismerek mást mint önt, és az igazat, megvallva, én nem elégszem meg csupán szépséggel, kellemmel, én egy anygalt, ideált óhajtok, kergetem, hogy távolból imádjam, csodáljam.

— Oh, értem, ön remény nélkül szeret.

— Még nem, de bár volna így, óhajtanám.

S önnek, mester idegen lenne az ily szenvedély?

— Teljesen, ifju barátom. Nem ismerem a szenvedély e vad hajtásait. Boldog ember, sóhajtott Giovanni. Igen barátom, az vagyok mint ember, férj, apa és művész is, sohasam fűtültek ki. Azonban várjunk csak, — egyszer, igen egyszer mégis a legfeltűnőbbben; Bécsben történt. Ugyanis szolgámat Pietrót, ki arcátlanul meglopott, elkergettem; kifizetve bérét, ő azt zsebre vágja, azután egy tallért két uja közé fogva, felém fordults így szolt: „Nézzé uram, ezért ma ki fogom fűtölteni.”

— Mily szemtelenség!

— Csakugyan, midőn az első felvonás után a bécsiek lelkesedve hívnak, tapsolnak, egyszerre éles fütty hangzik a házban. Gyalázatos! s mit tett ön?

— Én? — Én a legnagyobb nyugalommal kilépek s így szólok a közönséghez:

„Ne törődjenek vele kérem, ez szolgám Pietró, kit ma elkergettem.” A közönség erre nevetett és fokozott kedvvel tapsolt. Lablache elbeszélése alatt az ifju herceg az asztalon levő albumokat nézegette, most a művészhez fordulva s a kezében lévő mutatva szolt:

— Mió caro, mily gyönyörű darab.

S igaza volt, e könyv művészi kivitelű volt. Vörös préselt bársony, gazdagon emailrozott arany esatt s a négy sarkon egy-egy ritka fényű és nagyságu rubin diszíték. Benn, az első lapon két dal Schiller szövegével s alatta e sorok: „Al mió ma-estró di musica.”

— Kitől van ez album?

Egy tanítává omtól kaptam.

— S a dalok? — Az ő szerzeményei.

— Hogy hívják? — Lablache kis szünet után felelt csak: — Nevét nem mondhatom. — S miért nem? sürgette Giovanni.

— Igéretem köt, ezen tanítványomat nem szabad megneveznem.

E titokzatosság ingerel. Mondja legalább — ő szép?

Ah, arra kevés a szó, felelt Lablache, egész Angolországban nem találja párját apró lábacskaiknak.

láltára, a kormánypárt frakciós törekvései megbénítják a pártot a vidéki választókra való erőteljesebb hatására, így hát a néppárt az egyedüli parlamenti tényező, mely mint diszciplinált erő lép ki a porondra, hogy a maga ügyének a választók tömegét megnyerje.

Bármilyen legyen is véleményünk a néppárt politikai és gazdasági programjáról, azt az egyet föl-tétlenül el kell ismernünk, hogy ügyesen csinálják a dolgot. Ez a párt valóban meg lehet elégedve az elért eredménnyel. Valószínű, hogy ez a párt az új választásokon erősen meg fog szaporodni már csak azért is, mivel az utóbbi években egyedül a néppárt tartotta fenn a szorosabb kontaktust a választók tömegével.

A néppárti veszedelmet kiesinyelnünk nem szabad, már csak azért sem, mivel előreláthatólag azok, akik a néppárti mozgalom igaz vezetői, a jövőben nemesak arra lesznek tekintettel, hogy minél több néppárti képviselő jusson be a parlamentbe, de arra is lesz gondjuk, hogy akik néppárti mandátumra aspiroznak, szellemileg és erkölcsileg teljesen megfeleljenek annak a hivatásnak, amelyre vállalkoznak. A parlamenti néppárt intellektuális ereje most még igen gyenge, aminek okát leginkább abban kell keresnünk, hogy az 1896-ik választásokon amidőn a néppárt mint párt először vett részt a választási harcban, csak nagyon kevés intelligens embernek volt arra való erkölcsi bátorsága, hogy magát nyíltan is néppártinak proklamálja. Azóta az idők nagyot változtak.

Az obstrukció kiemelte ezt a pártot elszigeteltségéből, a gazdasági és politikai reakció áramlata pedig annyira divatosá és szalonképessé tette a néppárti politikát, hogy ma már a bon ton-hoz tartozik néppártinak lenni. S bizony nemesak Kaas Ivor báró tartja elérkezettnek az időt, hogy tüntessen a maga néppártiságával, de a választások közeledtével még igen sok híres és előkelő ember fogja szaporítani a néppártiak táborát. Ilyen kilátások mellett különös jelentőséggel bír a szabadelvű párt helyzete s részben a belügyminiszeri államtitkári állás betöltése. Ami utóbbit illeti, már befejezett tény, hogy Gulner Gyula lesz az új államtitkár.

Örömmel üdvözljük ezt a kinevezést már csak azért is, mert Gulner Gyula egész multja és pályafutása biztosíték arra, hogy a belügyi tárczát a maga hatáskörében Széll intencióihoz hiven, szabadelvű szellemben és teljes pártatlansággal fogja vezetni. Gulner kinevezésével csak azok nem lehetnek megelégedve, akik a volt nemzetipártiakat minden áron ki akarják tuszkolni a liberális pártból s ezért semmiféle ingerenciát nem akarnak nekik engedni a közügyek vezetésében. Vajjon helyes volt-e a fuzió

létrehozatala avagy sem, a fölött lehet talán vitatkozni, a mi véleményünk az, hogy helyes volt, de ha már megtörtént a fuzió, döröcsög volna le nem vonni annak összes konzekvenciáit, annál is inkább mivel csak a szabadelvű párt homogenitása és szoros összetartása háríthatja el az országról azt a veszedelmet, mely a néppárt képében jelentkezik a politikai látóhatáron. Akár ez év őszén, akár csak a jövő évben lesznek az általános választások, annyi bizonyos, hogy a gazdasági reformokat és a közigazgatás államosítását többé elodáznai nem lehet. Ezeket a nagy reformokat pedig csak egy egységes hatalmas kormánypárt oldhatja meg a szabadelvű szellemben és az ország érdekeinek megfelelően.

Ezek a reformok bizony vannak oly jelentőségteljesek, hogy értük a szabadelvű párt zuglódó elemei a közügynek feláldozzák önző érdekeiket és egyéni sérelmeiket. Aki tehát a néppárti veszedelem dacára azon van, hogy a szabadelvű párt egysége ellen igzasson s a felekezeti szenvedélyek lángrobbantásával az ország figyelmét elterelje a megoldásra váró nagy feladatoktól, az valósággal bünt követ el a haza legvitálisabb érdekei ellen. Vessünk fátyolt a mult hibáira és gondoljunk inkább a jövő feladataira, melyeknek helyes megoldásától függ az ország sorsa.

Veritas.

A hét története.

Délafrikai háború. Az utóbbi napokban nagyobb fontosságú esemény nem történt a harczi téren. A háború képe most is csak olyan, mint eddig volt, az óriás angol hadsereg tehetetlenül vergődik a kicsiny, de mozgékony bur csapatok között, melyek folytonosan támadják, folytonosan üldözik és pusztítják őket anélkül, hogy sehol a legkisebb harci sikert tudnának elérni az angolok. Ezalatt azonban Európában olyan jelenségek kezdenek felmerülni, melyek arra engednek következtetni, hogy az európai nagyhatalmak végre elérkezettnek tartják az időt, hogy véget vessenek ezen áldatlan harcoknak. Mint tudva van, ugyanis, egy bur küldöttség járja be az európai udvarokat s a nagyhatalmak pártfogását kéri s a jelekből ítélve sikerült is némi eredményt elérni. Oroszország ifjú cára fogja megtenni az első lépést s hi szerint készen fogja az angol kormányt, hogy ha rövid idő alatt be nem végzi a háborút, 120 ezer emberével bevonul Afganisztánba, a mi halálos csapás lenne Angliára indiai uralmára nézve. Hogy ez a nagy lépés megtörténik-e, s hogy

ha Anglia nem felel meg a felhívásnak mi következik s hogy a hatalmak miképpen fognak Anglia és Oroszország körül sorakozni s hogy minő kényszer eszközöket fognak Anglia ellen alkalmazni, azt még egyelőre sejteni sem lehet, de hogy az a két kis bur köztársaság még sok galibát okozhat Európában azt mindenki sejti s azért van az a nagy izgatottság, mely az európai diplomáciát és a sajtót elfogta. Ha Oroszország az első lépést megteszi ennek következményeit kiszámítani nem lehet s ezért kettős fontossággal bír uralkodónk találkozása Vilmos császárral, kik Európában most a békét képviselik. Bármiképpen kürtölkék is a hivatalos lapok, hogy a találkozásnak nincs politikai jellege, azért mindenki sejti, hogy ott egy esetleges európai összeütközés esélyeit fogják megbeszélni. Nem lehet tehát tagadni, sőt előre tudni is lehetett, hogy az a csodálatos háború, mely Délafrikában foly, csak úgy nyomtalanul, egy kicsiny hős népnek elnyomásával nem végződhetett. Ez a háború eddig is elég irgalmat adott a művelt világnak s talán jövőre még többet is fog nyújtani.

A zóna. Az utóbbi időben többször volt szó arról, hogy a magyar államvasutak zónadijszabása változáson megy keresztül. Hogy a változás milyen lesz, arról is megemlékeztek, de a terv ismerete nélkül. Így történt, hogy az utazó közönséget szinte megijesztették, olyan formát mondva, hogy a legnagyobb távolságban a menetdíj kétszeresre emelkedik. Most hozzászól az ügyhöz a vasuti lap is s ennek számbavehető közleményéből az derül ki, hogy a három legutolsó zónában valamivel többet kell ugyan fizetni, de a közbeeső zónák legnagyobb része olcsóbb lesz s így közpforgalom ez idei aránylagos drágasága meg fog szűnni. A most érvényben levő tizen-négy zónához még hat új zónát csatolnak, vagyis husz zóna lesz. Ennek a hat új zónának három első részében az eddigi díjnál kevesebbet kell fizetni, a három végsőben pedig többet. Am a díjemelkódés csak husz százalékos lesz. Az utolsó, vagyis a huszadik zónába azok a helyek tartoznak, amelyek Budapesttől 400 kilométernél távolabb esnek. Ha azonban az ily távolságra utazóknak husz százalékkal többet lesz is muszáj fizetniük, az az igen nagy előnyük meglesz, hogy az utazást egyszer megszakíthatják s az utat huszonnégy órán belül nem kell megtenniük. Ily körülmények között lehetővé válik az, hogy aki például Brassóba utazik, Nagyváradon vagy Kolozsvárról kiszállhat, ami különösen a turistákra lesz kellemes újítás, akik eddig, ha például Fiuméba mentek, Zigrábrban nem szállhattak le. Egy szóval a vasut az utolsó zóna drágább voltáért kedvezményt nyújt, még pedig olyan kedvezményt, amely a legtöbb esetben megéri a menetdíjkülönbözetet. Kíváncsok e tekintetben csak az lesz, hogy az ut megszakításával visszaélések ne történjenek, amint annak idején történtek, amikor Baross a zónát megcsinálta s amikor a tizennegyedik zónájú jeggyel nem kellett egyhuzamban és 24 órán belül megtenni a hosszú utat. Megemlítjük még, hogy a podgyászdijszabás is előnyös változáson megy keresztül s olcsóbb lesz.

Ujdonságok.

A kézdivásárhely-bereczki vasut közgazgatási tárgyalása f. hó 19-én és 20-án történt meg. E hó 19-én Kézdivásárhelyt és 20-án Bereczkben volt tárgyalás az érdekeltektől. A bizottságban a következők vettek részt: Bizottsági tagok: Képesy Árpád miniszteri titkár, Keleti Dénes főmérnök, Both Béla hadügyminiszter részéről: Százados, Katona Béla kultur főmérnök föld., ip., ker. miniszter részéről. A vármegye részéről: Szentiványi Miklós alispán, Kelemen Lajos tiszti ügyész. A közgazgatási bizottság részéről: Imecs János, Gyárfás Győző. M. áll. vasutak részéről: Schandl Mihály üzletvezető, Herczeg Lajos felügyelő, Bergman Ernő főmérnök, Göttman Sándor főellenőr. Brassó-Kézdivásárhely közérdekű vasut részéről: Molnár József ig. tag., Baracs Károly főmérnök. Ezenkívül megjelentek az érdekeltektől képviselői. Keleti főmérnök bemutatta az új vasut tervrajzát, mely szerint a kézdi-szentléleki irány van elfogadva. Ezen irány ellen senki észrevételt nem tesz, azonban

És haza? — Szőke. — Szeme?

Kék. — Termete s más előnye?

Méltóságos, nemes magatartásu, járása könynyed, mint zephir fuvalma. szellemes, tele kellemmel, szöve' tökéletes.

— Ah, az istenért férjénél van?

— Nem, ő szabad. — Akkor birnom kell, birásáért kész vagyok éltetmet áldozni, szölt a szenvedélyes olasz herczeg.

— Caro amico, lehetetlen. — Nevetséges, s miért? — Rokoni gátolnak. — Összekelését egy herczeggel, ki milliókkal bír?

— S ha tízszer gazdagabb is volna ön, az akadályok áthághatlanok.

— Valóban, ez egy talány, de látnom csak szabad? egyszer — egyetlen egyszer!

— S ha ezt lehetővé teszem, esküszik herczeg tovább nem fűrkészni, s megelégedni a távolbóli megtekintéssel?

— Esküszöm, hogy rögtön elhagyom Londont, ha láttam. — Nos jó, tehát ma este.

Este filharmonikus hangverseny tartott Londonban, idevezette Lablache a herceget; midőn a terembe léptek, az tömve volt. Giovanni körül néz, szemlélődik egyszerre megragadva Lablache karját, egy hölgy felé mutat; szép magas, szőke nő volt, legegyszerűbb öltözkében, s így szölt:

— Nézze ama égi jelenést, nemde ez az?

— Igen, ő az, felelt Lablache. — Az ifju, egész

estve e hölgyet nézte, csodálta s képét szívébe véste. Másnap Velence felé utazott.

* * *

1814-ben Lablache Párisba utazott. A boulevard — Italien-sen áthaladva, Giovanni herczeggel találkozik. Elragadtatással üdvözlük egymást. — Hogyan van szép ismeretlenem? volt Giovanni első kérdése. — Ön még mindig gondol e hölgyre? csodálkozik Lablache.

Soha sem felejthetem! — Valóban, ön állhatatosabb és makacsabb, mint gondoltam. — Tanítványa még önnek?

Igen, s még hozzá legkitünőbb tanítványom, mezzoszopránja elragadó és hangszerét művészileg kezeli. De egy idő óta társadalmi állása változott, férjhez ment.

— Férjhez ment, ismételte gépiesen a herczeg, s izgatottan távozott. Gondolatokba merülve barangolt az utcákon keresztül, így jutott a tuileriák elé. Ott óriási néptömeg tartóztatta fel, mely lelkesedve éljenzett, mert ép e perczben lépett ki Lajos Fülöp király családja az erkélyre, karján egy méltóságos női alak.

— Giovanni elsápadt és tántorogva egy mellette álló testőrtiszt karjára támaszkodik.

Nagy Isten, a mester tanítványa, s erőt véve, a tiszthez fordul, kérem uram, nem mondhatná, ki ama hölgy, a király karján? Ah uram, de kérem, emeljen kalapot, az Viktória, Angolország királynője.

Gasparone.

Kézdivásárhely város megbizottai azon óhajnak adnak kifejezést, hogy a város jövő fejlődésére ezélszerűbb lenne az indulóházat a mostani helyéről a cse nátoni ut mellé áthelyezni, azonban mivel ezen ezél eléréséért a város semmiféle áldozatot hozni nem hajlandó, azt a bizottság figyelembe nem vehette. Hosszabb vitára nyújtott alkalmat, a kézdivászentléleki pályaház és hozzájáró-ut megállapítása, hanem sikerült az összes érdekeket kiegyenlíteni s oly helyet megjelölni, mely az érdekeltek tetszésével találkozott. Polyán község határában 5 átereszszel bővített az eredeti terv, Bófalva, Kurtapatak és Esztelnek községek megbizottai, némi lényegtelen módosítások után hozzájárultak a tervhez. Másnap azaz 20-án Bereczkben foly a tárgyalás Bereczk, Almás és Lembény községekkel s ezekkel is megállapodás jött létre. Megjegyezhetjük még, hogy ezen vasutat a brassó-kézdivásárhelyi vasut részvénytársaság építteti.

Választási fuvardijak. Háromszékvármegye törvényhatósága f. hó 20-án tartott közgyűlésében határozott a választási fuvardijak felett s szabályrendeletileg megállapította, hogy a választási helyre beszállított választók után fuvaronként a távolsághoz képest 4—6 korona fizethető. Ez a díj szabás nemcsak igen mérsékelt, hanem tán egy kissé kevés is, mert nyári időben 2 frtért valakitől azt kívánni, hogy munkáját elhagyva s magát és lovait egy egész napra, többnyire belényulik a késő éjszakába is, — lekösse — alig lehet azonban mivel általános óhaj, hogy a fuvardijakat úgy kell megállapítani, hogy ezen révén visszaéléseket ne lehessen elkövetni, helyes volt a törvényhatóság eljárása, hogy a fuvardijakat lehetőleg mérsékelté, az aztán nem a törvényhatóság dolga, ha majd a jelölt urak a megállapított árban fuvart nem kapnak. Általánosságban megjegyezhetjük, hogy mi hívei vagyunk a választások tisztaságának s azt is helyesnek tartjuk, hogy ha a választásoktól a demoralizációt ki akarjuk zárni, minden rést előre be kell dugni, de nekünk még is úgy tetszik, hogy a szabályrendeletileg megállapított fuvardij nem egészen ezélszerű intézkedés és sokkal több bajt fog előidézni, mint a mennyit általa elhárítani vélünk, mert mi már sok mindenfélét láttunk a mi papírosán jól veszi ki magát, de a gyakorlati életben nem válik be, mert hogy egyetlen példát hozunk fel, hogy ha a mai karteles világban az jut eszébe a székelgy gazdáknak, hogy ők is kartellt csinálnak és a megállapított árban nem adnak fuvart, mi lesz a szeretve tisztelt jelölttel? Hát bizony esetleg kénytelen lesz 20 frtos fiakkal beszállítani választóit. A nép ezáltal ugyan nem lesz megrovta, de a jelölt zsebe alaposan megkönynyül. S aztán ezenkívül ezer mód van ezt a törvényes intézkedést kijátszani s a székelgy fufang kitalálja majd az ezeregyediket is. Mindezeket összefoglalva talán helyesebb lett volna a választási fuvardijakat érintetlenül hagyni s a bírora bizni, hogy panasz esetén ő ítélje meg, hogy vajjon a kapott fuvarbér vesztegetésnek tekinthető-e vagy nem, mert ez az erősen megkötött állapot előre láthatólag rengeteg zavarnak lesz okozója.

A párisi világkiállítás, a 20-ik század eme csodája megnyílt s a világ minden részéből özönlik oda a látogatók sokasága. Húsvét vasárnapján, amikor a párisi világkiállítást először nyitották meg a közönség előtt, óriási néptömegek özönlöttek ki a kiállítás területére, jóllehet még semmi sem kész és a közönség kénytelen volt ezen az első napon a szép kiállítási épületek külső látványával megelégedni. Ez azonban nem tarthatta vissza a kíváncsi párisiakat és a jó vidékieket se, kik az ünnepi kőjvonatokon Párisba érkeztek és belépőjegyekben olyan óriási kereslet támadt, hogy a jegyek százának ára 40—45 frankról 50—52 frankra emelkedett. Ezekkel a jegyekkel fölfegyverkezve a közönség ostrom alá fogta a kiállítás ugynevezett monumentális főkapuját, melynek furesa alakja miatt a párisi élez már mindenféle gunyneveket adott. Bent a kiállítás területén még nem sok volt a látnivaló és azokban az osztályokban, melyek már nyitva voltak, óriási tolongás támadt. A nagy ünnepi csarnok a Mars-mezőn, a gyarmati kiállítás a Trocadero-ban, Ős-Páris és a svájci falu a legnagyobb látogatottságnak örvendettek. Logeslegőbb közönsége azonban a mozgó járdának akaét, melyről a kiállítás legnagyobb részét át lehet tekinteni. Az egész mozgó járda 3 1/2 kilométer hosszú és aki 50 czentimeért rá-

lép, az első járdán egy óra, a második gyorsabban mozgó járdán pedig félóra alatt, anélkül, hogy csak egy lépést kellene tennie, az egész kiállításon végigmehet. Sokan este is meg akarták látogatni a kiállítást, este azonban az első napokban még zárva marad mindaddig, míg legalább az utakat és a világítást teljesen rendbe nem hozzák. A mi pavilonunkban 15-én borpince nyílt meg ahol délután cigányzene és énekszó mellett mulattak a vendégek. Az osztárk-pavillon bécsi restaurációjában is cigányzene játszik. Az orosz-pavillonban nagy föltűnést keltő tárgyat állítanak ki. Ez a szenzációs tárgy Franciaországnak drágakövekkel kirakott mappája, a melyet a császár ajándékoz a francia nemzetnek. A térkép egy négyzetméter nagyságú s a legkülönbébb drágakövek ragyognak rajta. A legdrágább kövekkel a fővárosokat jelölték meg. Páris helyét óriási rubin jelzi a térképen. Marseillenél gyönyörű smaragd villog, amely egy-maga tizennyolcz evez rubelbe került míg az egész ajándékra másfélmillió rubelt áldozott a császár. A folyok helyét művész kivitelben platina-sodronyok jelzik. A térképet, amelyen nyolczvan ember három évig szakadatlanul dolgozott az orosz nagykövet egy fényes ünnepség keretében fogja átadni Loubet elnöknek. Loubet köztársasági elnök a kiállítási ünnepélyek sorát nagy estélyivel kezdte meg az Elyséepalotában. Az elnök Lukács Béla magyar kormánybiztost ebédre is meghívta. Az estélyen megjelentek Miklós Ödön kormánybiztosi helyettes nejével, Széchenyi Béla gróf leányával, Hannával, Zichy Jenő gróf Ráth György, Szalay Imre, Radisich Jenő és György Árpád; a kormánybiztosság részéről a következők: Kazy József kamarás. Náray Aladár, Földváry József, Kövesdy Béla, Koós Jenő, Boros Samu, Fittler Kamil, Bálint és Jámor műépítészek, Malcomes Gyula báró, Mallin báni tanácsos. Ott voltak továbbá Légrády Károly orsz. képviselő leányával, Ráth Györgyné, Wagner Jenő és neje, gelsei Guttmann Ödön és neje Guttmann Izidor, Almády Géza, Szabó Sándor, Rejtő Sándor, Erődy Béla, Esterházy Mihály gróf, budai Goldberger, Szádeczky Lajos, Hutyrá tanár, nejével, Szendrey János, Borostyáni Nándor, Székely Béla és Melichar.

Érdekes ajándék. Minden családban szívesen fogadják az oly ajándékot, melyben férfiak, nők és gyermekek egyaránt örömeiket lelhetik. Ily ajándékról gondoskodik a Pillangó, ez az élénken és nagy gonddal szerkesztett, művészi képekkel illusztrált legolcsóbb élelzap, mely előfizetőinek minden hónapban ingyen adja „A család” című mellékletet. A család öröme a nőknek, mert a divat újdonságai, mutatja be leírásokban és rajzokban; öröme a gyermekeknek, mert benne versikék, talányok vannak. Julius 1-étől kezdve a lap színes illusztrációkkal jelenik meg. Csekély negyedévi 3 korona előfizetési árért ennyit egy lap sem nyújt előfizetőinek. — Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal (Hajós-u. 23.) — Jövő hónapban irodalmi pályázat! Részt vehet minden előfizető! Pályázati feltételek a jövő számban

Közönség köréből.*)

A kézdivásárhelyi ev. ref. egyházakbéli tanácsnak szíves figyelmébe:

Többször szomorúan tapasztaltuk, hogy temetéseknél a harangozás nem mindig egyforma. Némely esetben a temetési menetnek botrányosan keveset harangoznak, úgy hogy a halott utolsó útjának alig 1/4 részét teszi meg harangszó mellett. Mint értesültünk ez a harangozó saját tetszésétől függ, t. i. a szerint harangoz, a mint neki fizetnek.

Eltekintve attól, hogy csak a halálban egyenlő ur és szolga, agg és gyermek a mai modern világban méltán ellehetne várni, hogy tekintet nélkül a harangozónak adott fizetési (ajándék) magasságára, harangoztassák addig, míg a halott a temető kapuját elérte. Ennek elrendelését körjük a nemes egyház tanácstól, mert elvégre még sem járja, hogy a harangozó, ki az egyház szolgája, az ajándékok nagysága szerint osztogasson privilégiumokat.

Több kézdivásárhelyi polgár.

*) E rovat alatt közlöttékért csak a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

Közigazdaság.

Gyümölcstermelésünk hibái.

Gyümölcstermelésünk főleg az utóbbi években nagy lendületet nyert s ez mindenesetre örvendetes jelenség, mert különösen a kiskgazdáknak fontos termelési ágat szolgáltat, megfelelő befektetéssel époly fontos közigazdasági keresetforrássá válhat, mint a mezőgazdasági termelés többi ága. Sajnos azonban, hogy nálunk ezen igazságot nem akarják elismerni, vagy legalább is nem akarták elismerni, mit legjobban azon statisztikai tény igazol, hogy míg a kilenczvenes évek elején mi csak 2—3 millió forint vettünk be gyümölcsért, addig Bosznia 8—12 Csehország 14—88, Szászország 7—8, Belgium 27—32 Franciaország 52—57 millió forintot vett be évenként. Az utolsó évek azonban már nálunk is kedvezőbb helyzetet teremtettek, s ebben a legnagyobb elismerés földmívelésügyi miniszterünket illeti, ki áldozattól és fáradtságtól vissza nem riadva, lankadatlan tevékenységgel iparkodik gyümölcstermelésünk előmozdítása érdekében a legszélesebb körű in ézkedéseket megtenni. Egy a gazdasági és kertészeti egyesületekhez legutóbb intézett körrendeletében is egyenesen rámutat azon következményeiben mélyreható hibára, mely gyümölcseink keresletét csökkenti és megfelelő értékesítést felette megnehezíti sőt, néha lehetetleníti s mely abban áll, hogy termelőink az egyes gyümölcsnemeknek igen sok fajtáját termelik. Teljesen helyeselhetjük a miniszter álláspontját akkor, midőn gazdasági és kertészeti egyesületeinket az iranti javaslatra szólítja fel, hogy a hazai viszonyoknak leginkább megfelelő gyümölcsféléket vele közölje s hogy a megyei hatóság által kötelezővé téteti a községi városi stb. faiskolákba az egyesületek által javaslatba hozandó gyümölcsfajták szaporítását, mert tényleg ma is úgy állunk, hogy egy kiválónak ismert fajtának nagyobb mennyiségben való szállítására még azon vidékek is képtelenek, melyek különben a legjobb gyümölcstermelő vidékek hírében állanak.

A gyümölcsértékesítést mindenesetre lényegesen befolyasolná az, ha mi a termelt válfajokat redukálnánk s nem a sokféleségre fektetnénk súlyt, hanem arra, hogy a kiválasztott s jónak ismert faj tömegesen termeltetnék, hogy ezáltal nagymennyiségű s ugyanegymínőségű áruinkkal a kereskedelmet mintegy szabályoznánk.

Egy további hibája gyümölcstermelésünknek az, hogy a termelők a fák gondozására, ápolására nem fektetnek kellő súlyt. Igen sok gyümölcsösben nyoma sincs annak, hogy pl. a tél beállta előtt a fák alját megporhanyítanak, vagy a fatörzset bemeszelnék, pedig mindkét munka csekély fáradsággal s oly kevés költséggel jár, hogy az a terméstöbbletben tizszeresen is megtérül. Az meg már épen ritka jelenség, hogy a fák trágyázásáról is gondoskodnánk, holott a gyümölcsfa époly természetű, mint bármely szántóföldi növény, a mely feltétlenül megköveteli a tápanyagok nagymennyiségbeni jelenlétét. Gyakran látható a gyümölcsösökben, hogy a fa körül az éretlen, fejletlen gyümölcsök egész halmaza hever. Ez csakis arra vezethető vissza, hogy a talajban s különösen annak alsóbb rétegeiben nincs elegendő tápanyag. Egyedüli orvosság erre a tápanyag nyújtás és pedig annak azon módja, amelynél foszforsav és káldus műtrágya kellően higitva a fák töve körül készített lyukakba öntetik.

Ha az elmondottakhoz hozza vesszük még azt, hogy a gyümölcsök osztályozására s azok csomagolására is édes kevés súlyt helyeznek termelőink, úgy nagyjában elősoroltuk mindazon hibákat, melyek gyümölcstermelésünk körül nap-nap után észlelhetők.

Mesterséges trágya gyümölcsfák alá.

Azon kérdésre, hogy mely műtrágyafélék válnak be a gyakorlatban legjobban a gyümölcsfák trágyázásánál, nem lehet általánosságban kielégítő feleletet adni, mert a trágya hatása függ a talaj szerkezetétől és az alkalmazás idejétől, az azonban bizonyos, hogy a gyümölcsfának növekedéséhez és gyümölcsének kiképzéséhez csekély mennyiségű nitrogénen kívül mindennek előtt foszforsav- káli- és mészre van szüksége. Ebből azután az következik,

hogy a gyümölcsfák trágyázására az olyan műtrágyafélék ajánlatosak, melyek főképen kálit, foszfor-savat és meszet tartalmaznak, kivéve, ha a talaj a megnevezett-tápanyagok egyikét kielégítő mennyiségben tartalmazza. Szuperfoszfát és thomassalakon kívül tehát kaintot vagy e helyett fahamut adjunk. Kierjedt vagy frias trágyalé kellően felhígítva szintén sikerrel használható az említett trágyafélékkel egyetemben, miután ugy kálit, mint nitrogént tartalmaz. Tulsok trágyalevet azonban ne alkalmazzunk, mert ezáltal a kellenél több nitrogént adunk, minek következtében tulerős lesz a fásajtások növekedése és esetleg különféle megbetegedésre adhat alkalmat. A trágyalé egymagában fatrágyaúl amugy sem alkalmas, miután csekély a foszfor-sav tartalma. Ugyanez mondható a fahamuról is, melyet sokfelé ajánlanak gyümölcsfatrágyaúl. Ha fahamut akarunk használni ajánlatos egyidejűleg főképen pedig foszfor-savat is adni, mert csak ez esetben érhetjük el a kívánt hatást. A trágyázás ideje függ főképen annak ezőljától, másrészt pedig a felhasznált trágyaféléktől. Ha a felhasználandó trágyafélék a tápanyagokat nehezen oldható alakban tartalmazzák lehetőleg már ősszel vagy a tél folyamán trágyázzunk. Ha azonban oly trágyaféléket használunk, melyekben az egyes tápanyagok könnyen oldható alakban foglaltatnak, elegendő tavasszal trágyázni. Ha a termőrügyek kiképezését akarjuk előmozdítani és a gyümölcsök kifejlődését akarjuk akkor legjobban a nyár folyamán könnyen oldható trágyafélékkel trágyázni. Ismeretes, hogy a gyümölcsfák termőrügyei már előtte való nyáron fejlődnek ki.

Ezeknek képződésére a fának tápanyagokra van szüksége, a melyeket okszerű trágyázás által juttathatunk neki a fejlődés idejében. Ezáltal, továbbá megfelelő ápolás mellett, képessé tesszük a gyümölcsfát arra, hogy minden esztendőben termékeny lesz, tehát termés-hozamát szaporítjuk. Az ugynevezett nyári trágyázás által meggátoljuk az éretlen gyümölcsök lehullását és azoknak teljes kifejlődését mozdítjuk elő. Hogy teljes sikert érhesünk el igen fontos, hogy a trágyázás helyesen végeztessék. Mindenekelőtt arra ügyeljünk, hogy a trágya ne közvetlenül a törzshöz, hanem attól egy bizonyos távolságra kerüljön. A fakoronája által beárnyékolts területen lyukakat ásunk 0.5—0.75 méternyi mélyeket azokba rakjuk a trágyát azt alaposan megöntözzük, ismételt kiadás öntözés által a trágya feloldását elősegítjük és egyuttal annak a talajban való eloszlását előmozdítjuk, miáltal annak a hatását is biztosítjuk. Nem szabad elfelejteni,

hogy a fa gyökerei egészen a korona által beárnyékolts területig terjednek s a finom hajszál, illetve szívógyökerek éppen itt vannak. Minél több a fán a gyümölcs, annál erősebben kell, azt megtrágyázni. Csélszerű a trágyázást tavasszal megismételni, különösen akkor, ha a műképződés erőteljes és a fák bőven viragznak. Minél idősebbek a fák és minél kevesebb fásajtás mutatkozik rajtuk, annál bővebben kell trágyázni, mert ez esetben az adott tápanyagok nem gyümölcsképződésre fordítanak, hanem a növekedést segítik elő. Végül figyelembe veendő még az, hogy a trágyázás magában véve még nem elegendő, hanem gondoskodni kell arról is, hogy a fa kellő nedvességben se szvenvedjen hiányt. Száraz fekvésű helyeken és igen forró nyár alkalmával erre különösen kell ügyelni. Ha öntözünk az kiadásán történjék, hogy a nedvesség egészen gyökérzetig juthasson, ne a tövét öntözzük, hanem a korona által beárnyékolts területet. Minden gyümölcsfa az ilyen ápolást bő terméssel fogja meghálálni.

Miért szükséges a trágyázás.

Ha azt látjuk, hogy kultur növényei k helyét pásztortáska, sziki füvirág s más hasonló gyomok foglalják el, továbbá, hogy a kultur növények igen silányan fejlődnek, bizonyosak lehetünk arról, hogy vagy rossz vetőmagot használtunk, vagy a talaj megművelése volt hiányos, vagy pedig a talajból hiányoznak a szükséges növényi táplálékanyagok. Legtöbbszörre mind a három ok van jelen, mert a jó gazdának ha réteit és takarmányföldjeit jól trágyázza és műveli elég trágyája lesz, hogy szántóföldjeit is rendesen trágyázhassa; ha ezenkívül tiszta, jól csirázó vetőmagot használ s földjeit gondosan megműveli, kikerüli földjeinek elgyomosodását s a talaj termőképes állapotban marad.

Ha ellenben földjeit és réteit nem műveli meg kellően és nem trágyázza, úgy termése mindig silányabb lesz s vagyoni állapota is gyorsan fog hanyatlani. Ha földjeinket nem trágyázzuk kellően, ha szorgos műveléssel nem hozzuk oly állapotba, hogy a levegő és víz könnyen a talaj mélyébe juthasson s ennek következtében a gyökerek jól terjeszkedhesenek s végre, ha a gyomok elhatalmasodnak, a kultur növényeink kárára a talajban levő növényi tápanyagokat elvonják, ne várjunk jó aratást.

Figyelembe veendő, hogy a kellően nem trágyázott földeken a száraz időjárás sokkal károsabban

hat, mint a jól trágyázottakon. Minél szegényebb a talaj, a talajban levő víz annál kevesebb feloldott növényi tápanyagot tartalmaz s ez a gyökér élet-működésére természetesen káros befolyással van; minél szegényebb a talaj vízben, annál kevesebb tápanyagot oldhat fel a kevés víz. A tápanyagokban szegény vagy tulszáraz talajokon tehát a növényzet mindig silány. Ilyen helyt a növények lombzata sokkal több vizet párologtat el, mint a jól trágyázott talajon, mert gazdag talajokban a gyökereknek kevesebb nedvességet kell felvenni, hogy a növényt elegendő táplálékkal lássák el. A fák, a szőlő, de minden kulturnövény nyár derekán fejlődésében többszörre visszamarad, mert hiányzik a talajból az elegendő nedvesség, ha azonban jól trágyázzuk, a fentebb említett oknál fogva a növények kevesebb vizet fognak elpárologtatni, mert a kevesebben is elegendő táplálékot találnak s így a télen gyűjtött nedvességet is jobban megőrizvén, a szárazságot jobban fogják eltűrni.

Tekintettel már most arra a tapasztalati tényre, hogy 10 év alatt csak kettő van olyan, a mely igazán jó termést szolgáltat, ellenben 8 termés közepes és rossz, minden gazdának úgy kell berendeznie, hogy közepes vagy rossz termések alatt se menjen tönkre, de semmi esetre sem szabad a jó évekre számítani, mert ezek bár busás jövedelmet adnak, de mégsem annyit, hogy a rossz évek deficitjét fedezhessék. Ezt pedig el lehet érni a gyakori szántással s a gyakori trágyázással. Minél gyakrabban szántjuk, minél gyakrabban és jobban trágyázzuk talajunkat, annál egyenletesebb és biztosabb terméseket fogunk arról aratni, miként azt különösen a mult év számos helyen igazolta. Azoknak a táplálék anyagoknak, melyeket a növények magmennyiségben nagymennyiségben igényelnek s ezek között is első helyen a foszfor-savnak bőségesen kell jelen lenni a talajban, hogy a termés is bő lehessen. Jelen vannak ezen táplálék anyagok az istállótrágyában s csupán a foszfor-sav hiányt kell pótolni szuperfoszfát alakjában, a mit ha megteszünk — a csekély kiadási többlet — mert má már a szuperfoszfát igen olcsó, bőségesen kárpótolatik a bizonyosan nagyobb termés által.

A talajnak jobb művelését, intensivebb, gyakoribb és okszerűbb trágyázását nem lehet elég melegen a magyar gazdaközönség figyelmébe ajánlani, mert éppen ezek azok a dolgok, a melyekre a gazdaközönség elég figyelmet ma még nem fordít s a melyek miatt oly gyakran tulsilány a termése.

HIRDETÉSEK.

Szám 8235 1900.

Hirdetmény.

A közigazgatási bizottság az 1900. évi április hó 10-én kelt 601. számú rendeletével a nagy-ajtaapáczai törvényhatósági közuton építendő part-biztosítási munkálatokat 2994 kor. 50 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok kivitelének biztosítása ezéljából az 1900. évi május hó 3-ik napjának d. e. 9 órájára az alispáni hivatal helyiségben tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végre-hajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött nap 1/29 órájáig vármegye pénztárhoz annyi-val inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlathoz az általános feltételekben előirt, az engedélyezett költség összeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó-munkálatra vonatkozó műszaki művellet és részletes feltételek a vármegyei számvevőség-nél a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Sepsi-Szent-Györgyön, 1900. évi április hó 14-én.

Szentiványi Miklós,
alispán

44 1—1

Hirdetés.

Néhai Demeter Róbert hagyatékát képező ingatlan birtok, könyvekből, butorokból, ruházati cikkekkel és 8600 liter különböző fajta kitűnő gyümölcsborból álló vagyon Kézdi-Vásárhelyt 1900. április 29-én és május 6-án nyílt árverésen szabad kézből néhainak lakásán elfogadati. Árverési feltételek megtekinthetők Dr. Bánffy Zsigmond ügyvéd ur irodájában.

Kézdi-Vásárhely 1900. április 20-án.

Az örökösök nevében:

(45. 1—1)

Özv. Horváthné.

Ny. Ifj. Janosó M.-nél K.-Vásárhelyt.

HIRDETÉSEK

e lap kiadóhivatalában

olcsó áron felvétetnek.